

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Christian Wikström

Föredragande
Tillfällig veterinär
Laura Ölander

Justerat
Omedelbart

Nr 85

Projektdirektiv, en uppdaterad
djurskyddslagstiftning på Åland.

ÅLR 2022/1730

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att anta projektdirektivet gällande en uppdaterad
djurskyddslagstiftning på Åland, **bilaga S422E57**.

Projektdirektiv

En uppdaterad djurskyddslagstiftning på Åland

Dnr: ÅLR 2022/1730

Datum: 14.11.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25000

www.regeringen.ax

1 Bakgrund

En ny djurskyddslag aviserades i regeringsprogrammet för regeringen Thörnroos 2019 och en allmän efterfrågan på en mer modern och klarare djurskyddslagstiftning har uppstått mycket tidigare.

Djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland överensstämmer i huvudsak med rikets djurskyddslag (247/1996). Därtill har Åland en djurskyddsförordning (1998:96) vilken till viss del är överensstämmande med rikets djurskyddsförordning (396/1996), men innehåller därutöver sparsam djurartspecifik reglering. Riket har även antagit ett antal förordningar med specialreglering för djurarter eller grupper av djurarter, vilka helt saknar motsvarighet på Åland. De djurartspecifika förordningarna innehåller närmare bestämmelser om bland annat hållning och skötsel av djur och de utgör grunden för det praktiska arbetet med djurtillsyn i riket.

Rikets nuvarande djurskyddslag (247/1996) härstammar från 1996. Efter djurskyddslagens antagande har de samhällliga uppfattningarna om djurs ställning och skyddsbehov förändrats kraftigt. Till följd av vetenskapliga undersökningar om djurs hälsa och övriga välbefinnande har ny information om förutsättningarna för djurs psykiska och fysiska välbefinnande framkommit. Medborgarnas åsikter om det värde som tillkommer djur, samt behandlingen av djur, har förändrats mycket under de senaste tjugofem åren.

I riket påbörjades arbetet med en ny djurskyddslag redan 2010 och en första proposition lades fram i riksdagen 2018. Riksdagen hann inte behandla propositionen innan valet 2019 och frågan förföll därmed under samma år. Rikets regering har sedan dess tagit fram en ny regeringsproposition, RP 154/2018 rd, bland annat innehållande förslag till ny lag om djurvälstånd. Förslaget gick ut på remiss i början av 2022, varvid totalt 500 remissvar har inkommit. Regeringens proposition har överlåtit till riksdagen 22.9.2022 och lagen förväntas kunna träda i kraft i början av 2024 eller möjligtvis redan 1.7.2023. Riket avser vidare att anta nya djurartsspecifika förordningar, men detta finns det för närvarande ingen tidsplan för och det är oklart hur dessa kommer att utformas, samt när dessa kan tänkas träda i kraft.

2 Syfte

Syftet med detta projekt är att trygga djurvälståndet i enlighet med Ålands landskapsregerings regeringsprogram. Där det stipuleras att djurens välmående ska främjas genom modern lagstiftning och fungerande regelverk. Något som ska åtgärdas genom att landskapsregeringen ska se över djurskyddslagen. Ambition är att Åland ska hålla en hög klass avseende djurens välfärd. En ändamålsenlig djurskyddslagstiftning förbättrar inte bara djurens välfärd, utan förenklar även arbetet för dem som arbetar med djurhälsa och djurtillsyn, samt ger djurägarna en tydligare bild av vad som krävs av dem, när det gäller skötseln av deras djur.

3 Effektmål

Innan utgången av 2024 ska landskapsregeringen ha tagit fram en uppdaterad djurskyddslagstiftning på Åland. Den nya lagstiftningen inbegriper både en ny djurskyddslag samt en heltäckande detaljreglering bestående av djurartspecifika förordningar.

4 Principiella utgångspunkter

Ambitionen är att ta fram en av nordens bästa djurskyddslagstiftningar, för såväl djur som djurhållare. Den lagstiftning som ska tas fram ska vägledas av djurvälståndsprincipen. Principen kan definieras som en försiktighetsprincip, innebärande att lagstiftningen ska vara evidensbaserad och i största möjliga mån ska främja djurens välfärd och förebygga, förhindra eller motverka djurens lidande.

För att djur ska må väl utgår vetenskapen från definitionen av de fem friheterna 1. frihet från hunger och törst, 2. frihet från obehag, 3. frihet från smärta, skada och sjukdom, 4. frihet att utföra naturliga beteenden samt 5. frihet från rädsla och oro, som formulerades 1992 av brittiska Farm Animal Welfare Council.

Med andra ord utgår djurens välfärd inte endast från att skydda djuren från onödigt fysiskt lidande utan även att möjliggöra djurens naturliga beteenden.

Avsteg från djurvälståndsprincipen ska vara hänförliga till tvingande allmänintressen.

Lagstiftningen som ska tas fram ska vara ändamålsenlig, effektiv och proportionerlig i förhållande till sitt syfte och lätt tillgänglig för de som ska tillämpa och de som omfattas av lagen, det vill säga tillsynsansvariga, och djurhållare, utan onödiga administrativa pålagor.

Processen ska involvera intressenter genom att inhämta synpunkter skriftligen på förhand samt genom en referensgrupp.

5 Avgränsningar

Landskapsregeringen avser att föreslå antagande av en lag om djurens välfärd som blankettlag, i huvudsak mot bakgrund av följande: De åländska tjänstemännen som har att tillämpa lagen är väldigt få och djurskyddsfrågor är i regel komplicerade och öppna för tolkning, varför de vid frågor bör kunna vända sig till sina tjänstemannakollegor i riket. Samma ambition omfattar även enskilda djurägare och näringsidkare på Åland. En enhetlig djurskyddslagstiftning som är harmoniserad med rikets kommer att förenkla hanteringen av djurskyddsfrågor på Åland och leda till en tydligare anknytning till EU:s stödprogram. I beredningen av blankettlagen ämnar landskapsregeringen föreslå ändringar som anpassar lagen till det åländska samhället och behoven. Genom att använda blankettlag har landskapsregeringen det förarbete som riket har genomfört i sitt omfattande utrednings- och moderniseringsarbete till godo. Ett motsvarande lagberedningsarbete på Åland skulle, under en lång tid, ta en stor del av Ålands landskapsregerings begränsade resurser i anspråk.

Landskapsregeringen ämnar samtidigt ta fram egna åländska djurartsspecifika förordningar, vilka främjar en förbättrad djurvälstånd. Ambitionen är att de djurartsspecifika förordningarna ska tas i kraft redan innan blankettlagen till lag om djurvälstånd tas i kraft. Förordningarna kan sedan förnyas när den nya lagen i riket träder i kraft samt när rikets djurskyddsförordningar sedermera förnyas, men är alltså inte kopplade till rikets lagstiftning, vilket möjliggör en åländsk flexibilitet i frågan.

6 Organisation

Beställare: Christian Wikström, utvecklingsminister, Ålands landskapsregering
Projektägare: Miljöbyrån, Social- och miljöavdelningen, Ålands landskapsregering

Arbetsgrupp

Namn, beteckning, et cetera.	Roll
Laura Ölander, veterinär, Miljöbyrån	Projektledare
Sanna Karlsson, jurist, Miljöbyrån	Projektmedlem
Annette Pfeiffer, veterinär, ÅMHH	Projektmedlem
<i>Tillkommande lagberedare</i>	<i>Projektmedlem</i>

7 Krav och önskemål

Mål	Beskrivning
Resultat	Projektet ska resultera i en blankettlag av den nya djurvälståndslagen i riket samt ett heltäckande regelverk bestående av kompletterande djurartspecifika förordningar
Tidpunkt	Projektet inleds i februari 2022. Förslaget till ny djurskyddslag och de djurartsspecifika förordningarna beräknas vara färdiga innan slutet av 2024.
Kostnad	En tjänsteman vid Social- och miljöavdelningen, med cirka 50 % av en heltidsanställning allokerat för projektet. Projektet kräver personella resurser främst inom projektgruppen, vilka Ålands landskapsregering avser att i första hand allokera internt.

7.1 Prioritering

Prioritering

0,5

Resultat

0,2

Tidpunkt

0,3

Kostnad

8 Projektets genomförande och preliminär tidsplan

Ålands landskapsregeringen kommer föreslå att lagtinget antar en blankettlag till den kommande nya djurvälståndslagen i riket. Därtill skall nya djurartspecifika förordningar antas, för att på ett effektivt sätt förbättra djurvälståndet på Åland, samt underlätta det praktiska arbetet för dem som arbetar med djurhållning och djurtillsyn på Åland.

Genom att anta nya djurartspecifika förordningar kan landskapsregeringen på ett snabbt sätt höja kvaliteten för djurvälståndet på Åland. Tillsynsmyndigheterna, på Åland i första hand bestående av Ålands landskapsregering och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, har under lång tid efterfrågat ett bättre redskap för tillsyn. De nya djurartsspecifika förordningarna kommer att skapa en tydligare målbild och sätta klarare gränser för vad som förväntas inom djurhållning på Åland. Tillsynen blir därmed mer effektiv och likvärdig, samtidigt som den får en större förutsägbarhet.

De djurartsspecifika förordningarna kommer att framtas enligt en särskild prioriteringsordning. Där djurarter eller grupper av djurarter, vilka förekommer talrikt på Åland, antingen som sällskapsdjur eller produktionsdjur prioriteras. Ambitionen är att förordningarna ska kunna träda i kraft allt eftersom de färdigställs.

De första djurartsspecifika förordningarna som kommer att tas fram utgörs av förordningar om hundar, katter och hästar. Med hänvisning till att hund-, katt- och hästägare är den största djurägargruppen på Åland och djurarterna är talrika på Åland. De aktuella djurarterna är vidare ofta föremål för såväl tillsyn som kräver åtgärder till följd av brister. Den nuvarande djurartspecifika regleringen för sällskapsdjur som hundar och katter, 3 kap. 20 och 20 a §§ djurskyddsförordningen (1998:96), tillhör den minst detaljerade, i jämförelse med annan djurskyddsreglering. Därefter kommer arbetet, preliminärt i den ordning som följer:

1. Hund och katt
2. Häst
3. Nötkreatur
4. Får
5. Smådjur avsedda för sällskap och hobby (exempelvis kanin, gnagare och reptiler)
6. Övriga

Preliminär tidsplan

Aktivitet	Typ	Kommentar	Startdatum	Slutdatum
Projektdirektiv och upprättande av arbetsgrupp	EF		28.02.2022	15.11.2022
Sammanfattning av rikets nya förslag till djurvälståndslag.	PM		11.2.2022	28.2.2022
Förberedande av djurartspecifika förordningar.	Lagberedning		28.2.2022	2024
Antagande av djurartspecifika förordningar.	Milstolpe		efterhand	2024
Beredande av ny blankettlag, med åländska anpassningar.	Lagberedning		21.10.2022	31.12.2023
Antagande blankettlag för den nya djurvälståndslagen i riket, med åländska anpassningar.	Milstolpe		2023	2024

9 Komparativ rätt

Åländsk lagstiftning

- Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland
- Djurskyddsförordning (1998:96)

Rikets lagstiftning

- Proposition till en ny djurvälståndslag i Finland
- Djurskyddslag (247/1996)
- Djurskyddsförordning (396/1996)
- Statsrådets förordning (587/2010) om skydd av får

- Statsrådets förordning (588/2010) om skydd av hästar
- Statsrådets förordning (589/2010) om skydd av getter
- Statsrådets förordning (590/2010) om skydd av hjortar i hägn
- Statsrådets förordning (591/2010) om skydd av bison i hägn
- Statsrådets förordning (592/2010) om skydd av nötkreatur
- Statsrådets förordning (673/2010) om skydd av höns
- Statsrådets förordning (674/2010) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby
- Statsrådets förordning (675/2010) om skydd av ankor och gäss
- Statsrådets förordning (676/2010) om skydd av strutsfåglar
- Statsrådets förordning (677/2010) om skydd av kalkoner
- Statsrådets förordning (812/2010) om skydd av odlade fiskar
- Statsrådets förordning (629/2012) om skydd av svin
- Statsrådets förordning (375/2011) om skydd av broilrar
- Lag (1429/2006) om transport av djur
- Lag (62/2006) om försöksdjursverksamhet
- Lag (497/2013) om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

Svensk lagstiftning

- Djurskyddslag (2018:1192)
- Djurskyddsförordning (2019:66)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:17) om hästhållning
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:18) om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:20) om grishållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:22) om gethållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:21) om fårhållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:16) om uppfödning och hållande av pälsdjur
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:5) om hållande av strutsfåglar
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:6) om odling av fisk
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:8) om slakt och annan avlivning av djur
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:19) om djur i undervisning
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:30) om hållande av dovhjort och kronhjort i vilthägn
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:24) om kaninhållning inom lantbruket m.m.
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:31) om avelsarbete
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:4) om cirkusdjur
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:11) om användning av djur vid film, video- eller televisions-inspelning och föreställning eller annan förevisning som anordnas för allmänheten
- Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:27) om tillståndsplikt för viss djurhållning av sällskapsdjur, häst och pälsdjur
- Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:19) om försöksdjur